

Els anys de Venècia (1)

(Crítics de la vella escola,

Alfonso Sánchez i Martínez Thomàs)

Antoni Serra

Corrien els seixanta, però no record exactament l'any que varèm arribar per primer cop a Venècia en Jaume Adrover i jo. Allò que no se m'oblidarà mai, segur, és la pel·lícula que representava Espanya en la Mostra: *L'espoir*, d'André

color fosc del plom. Amb un «vaporetto» ens traslladàrem al Lido, lloc de les exhibicions cinematogràfiques, i tot seguit ens instal·làrem a l'hotel Augusta. Ja hi trobàrem allotjada la gent del ram (la majoria crítics de cine), entre la qual hi havia bons amics nostres, com Jose Monleón de la revista «Cuadernos de cine». Tan bon punt prenguérem posicions, hi hagué dos crítics que ens varen cridar l'atenció: Alfonso Sánchez i Anto-

nio Martínez Thomàs. L'un, Alfonso Sánchez, era crític d'«Informaciones» o potser de «Pueblo» (ara no ho sé precisar, però en tot cas, d'un diari de Madrid); l'altre, Martínez Thomàs, ho era de «La Vanguardia» de Barcelona. Dos personatges ben curiosos: Alfonso Sánchez, calb, amb ullons de polissardo i una veu inconfusible, estava sens dubte molt més preparat que no el seu col·lega Martínez Thomàs: petit, nerviós, rebeco, aparentment dominat per la seva dona, la qual també era a l'hotel i no el deixava ni a sol ni a ombra, i tan carca, que nosaltres dèiem que podia a sagristia.

SIMÓN DEL DESIERTO

Malraux. No, no era cap conya franquista (tothom sap que el dictador, altrament dit «Caudillo», no tenia gaire sentit de l'humor). Passava que, l'any anterior, Espanya havia enviat al festival una pel·lícula de Berlanga, *El verdugo*, la projecció de la qual va provocar incidents diversos: Sanchez Bella, aleshores ambaixador a Itàlia, va començar a veure «enanos infiltrados» pertot guiat pel seu anticomunisme desfermat, i el règim prengué mesures precautòries. Total que Franco havia decidit castigar el cinema espanyol i va prohibir que participàs en la Mostra veneciana d'aquell any. Però Franco ignorava la capacitat de contestació i la força del director de la Mostra. En efecte, Chiarini, amb la ironia i el coratge que el caracteritzaven, va decidir projectar, representant Espanya, aquesta pel·lícula de Malraux, que és un al·legat contra la guerra civil (aqueixa que jo sempre dic «incivil»).

Per a nosaltres, acostumats a la censura dictatorial, allò va ser la primera lliçó —i magistral— de llibertat.

Arribàrem a Venècia una matinada gris i plujosa. Era setembre i les aigües dels canals havien pres el

Sánchez i Martínez Thomàs solien passar-se els capvespres a l'hotel. Després de dinar, s'endormissaven -llargues sestades placidesa infinita- encarxofats en unes butaquetes del «hall». La dona de Martínez Thomàs se n'anava a veure les pel·lícules que s'exhibien de concurs i, després, els contava a tots dos les seves impressions. Monleón deia: «Escriben por ciencia infusa de esa bendita mujer», i esclafia a riure. Precisament, una de les pel·lícules que tots dos varen veure per persona interposada va ser *Simón del desierto* de Buñuel. A la senyora no li va agradar gens; li va semblar monstruosa, una vertadera blasfèmia (com és possible que una donota mig despullada surti d'un taüt per temptar un sant? imperdonable, imperdonable, degué informar la cronista feroç), i Martínez Thomàs -la «voz de su ama»- va enviar a «La Vanguardia» una crítica adversa, denigratòria, vessant indignació apassionada i apostòlica. Alfonso Sánchez, en canvi, va ser més discret, no tan apassionat, atès que també era més intel·ligent.

Aquell mateix any, els crítics joves acreditats a la Mostra crearen l'Associació de Crítics «Luis Buñuel», de la qual férem part Jaume Adrover i jo. Però d'això —com també de les repercussions a Palma del meu comentari a *L'Espoir*— ja en parlaré en un altre capítol.